

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 358

Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasında 2 Kasım 1984 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/639)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md. 18/101-1842/07384

6 . 12 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 4.12.1984 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasında 2 Kasım 1984 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ALMANYA FEDERAL CUMHURİYETİ ARASINDA 2 KASIM 1984 TARİHİNDE İMZALANAN SOSYAL GÜVENLİK EK SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUNUN GENEL GEREKÇESİ

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Batı Avrupa ülkeleri, savaşın nüfus üzerindeki tahribatı sonucu işgücü sıkıntısı ile karşılaşmışlar ve hızla büyümekte olan ekonomilerinin işgücü açığını yabancı işçi çalıştırarak kapatmaya yönelmişlerdir.

Türkiye, Batı Avrupa Devletlerine yönelik yabancı işgücü akımına 1960'lı yıllarda katılmıştır. En çok Türk işçisini istihdam eden Batı Avrupa ülkesi F. Almanya olmuştur. Batı Avrupa ülkelerinde 1973 yılında baş gösteren ekonomik kriz sonucu bu ülkelerin işçi alımını durdurma kararına kadar, özellikle F. Almanya'da çalışan Türk işçisi sayısı hızla artmıştır. 1973 yılından sonra aile birleşmeleri yoluyla F. Almanya'da Türk nüfusu artmaya devam etmiştir.

Halen F. Almanya'da (Mayıs 1984 ayı itibariyle) bulunan;

Çalışan işçi sayısı	542 512
Çocuk sayısı	628.700
Vatandaş sayısı	1 552 328 dir.

Bu vatandaşlarımızın sosyal güvenlik haklarının teminat altına alınması için 30 Nisan 1964 tarihinde imzalanan ve 1.11.1965 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye - F. Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesi yapılmıştır.

Söz konusu Sosyal Güvenlik Sözleşmesi iki ülke Sosyal Güvenlik Mevzuatlarındaki gelişmelere paralel olarak 28 Mayıs 1969 tarihli Tadil Anlaşması ve 25 Ekim 1974 tarihli Ara Anlaşma ile iki defa değiştirilmiştir.

F. Almanya'da ilk işçi gönderme tarihinden güntüme kadar geçen yirmi beş yıla yakın süre içinde yurdumuza kesin dönen vatandaşlarımızın sosyal güvenlik haklarının korunması, F. Almanya Sosyal Güvenlik Mevzuatları ile getirilen yeni düzenlemelere göre Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin yeniden gözden geçirilmesi, ayrıca Türkiye'de yeni kurulan Sosyal Güvenlik Kuruluşları (Bağ - Kur ve Banka Reasürans ve Sigorta Şirketleri ile Ticaret ve Sanayi Odaları Sosyal Sigorta Sandıkları) Sözleşme kapsamına alınmıştır.

Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinde yer alan en önemli husus, sosyal güvenlik haklarının uygulanmasında ülkelerin eşitliği prensibinin kabul edilmesidir.

Bu prensip dahilinde F. Alman Rant Sigorta Kurumundan aylık ve gelir alan Türk vatandaşları çocuk zammı uygulaması ile hastalık sigortası prim yardımından faydalanacaklardır.

Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin yürürlüğe girmesi ile getirilen haklardan halen F. Almanya'da bulunan vatandaşlarımızın yanında bu ülkede çalışarak yurdumuza dönen vatandaşlarımız da faydalanacaktır.

Söz konusu Kanun Tasarısı Anayasa'mızın 90 ıncı maddesi gereğince hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kanun Tasarısının 1 nci maddesinde; 28 Mayıs 1969 tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 tarihli Ara Anlaşması ile değiştirilmiş bulunan 30 Nisan 1964 tarihli Türk - Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek olarak hazırlanan ve 2 Kasım 1984 tarihinde imzalanan Ek Sözleşmenin Onaylanmasının uygun görüldüğü hükmü yer almaktadır.

Ek Sözleşme ile Federal Almanya'da hizmeti bulunan vatandaşlarımıza sağlanan hakları şu şekilde sıralamak mümkündür.

1. — Sözleşme ile ülkelerin eşitliği prensibi kabul edilmiştir. Böylece, işçilerimizin F. Alman mevzuatından dolayı kazandıkları bir kısım sosyal hakları, Alman iç mevzuatının kısıtlayıcı hükümleri nedeniyle, Türkiye'de ikamet ettikleri için kullanmamaları sorunu ortadan kalkmış olacaktır.

Bu sayede F. Almanya'dan maddülük, yaşlılık ve ölümlü aylığı alan vatandaşlarımızdan Türkiye'de ikamet edenler,

- a) Alman (emeklilik) Rant Sigortası Kurumlarının aylık sahiplerine yapılmakta olan çocuk zammı ve
- b) Alman Rant Sigortası Kurumlarının yapmakta oldukları hastalık sigorta prim yardımını alabileceklerdir.
- c) Yeni sözleşmede ülkelerin eşitliği ilkesinin 1.1.1982 den itibaren geriye doğru uygulanması sağlanmış olduğundan;

— 1982 Alman Rant Reform Yasasının yürürlüğe girmesinden sonra aylık alıcısı olarak ikametini Türkiye'ye nakleden vatandaşlarımız, ikamet naklinden itibaren ödenmeyen çocuk zammını birikmiş olarak Alman Rant Sigortası kurumlarından geri alabileceklerdir.

Çocuk zammı, 18 yaşını tamamlamamış olan ve 18 yaşını tamamlamakla birlikte tahsile veya mesleki eğitime devam eden veya çalışarak geçimini sağlayamayacak durumda malul olan çocuklar için 25 yaşına kadar ödenmekte ve her çocuk için aylığın % 10 tutarında hesaplanmakta olduğundan çok çocuklu olan işçilerimizin birikmiş olarak alacakları çocuk zammı miktarı oldukça yüksek olacaktır.

— Ayrıca, 1.1.1983 tarihinden itibaren Türkiye'de ikamet ettikleri için Alman Rant Sigortası Kurumlarında hastalık sigortası prim yardımını alamayan aylık sahipleri yine birikmiş olarak hastalık sigortası prim yardımlarını alabileceklerdir.

Alman mevzuatında 1.1.1983 tarihinden geçerli olmak üzere yapılan bir değişiklikle, aylık alıcılarının ve aile fertlerinin Hastalık Sigortası yardımlarından yararlanma hakları mevcut ise, bu hakkı kullanabilmeleri için aylıklarının % 11,8'i oranında Hastalık Sigortası primi ödemeleri şartı getirilmiş, bu meyanda sözkonusu kimselerin F. Almanya'da ikamet ediyor olmaları halinde aylık ödemekte olan Alman Rant Sigortası Kurumları da aylık sahiplerine aylıklarının % 8,8'i oranında Hastalık Sigortası Prim yardımı yapmakla yükümlü tutulmuşlardır. İşaret edilen değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra Türkiye'ye dönen aylık alıcıları ikamet naklinden itibaren hastalık sigortası prim yardımından yararlanamamışlardır.

Ek Sözleşmenin yürürlük tarihinden geri doğru 1.1.1983 tarihine kadar olan süre için birikmiş olarak ödenecek meblağ işçilerimiz açısından önem taşımaktadır.

d) F. Almanya'dan sigortalılık niteliğini yitirmiş olarak ülkemize gelen vatandaşlarımızın sigortalılık niteliğinin yitirildiği tarihi takiben 4 hafta içerisinde meydana çıkacak hastalık vak'aları için son defa bağlı oldukları Alman Hastalık Yardım Sandığı nam ve hesabına 26 hafta süre ile sağlık yardımı görme imkânına kavuşmuş olacaklardır.

2. — Ek Sözleşme ile, Bağ - Kur mevzuatı ile, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu geçici 20 nci maddesinde sayılan özel sandıkların mevzuatı da sözleşme kapsamına dahil edilmiştir.

Böylece, işçilerimizin bu mevzuata tabi olarak geçen sigortalılık süreleri de, aylık bağlama işlemlerinde F. Almanya'da geçen sürelerle birleştirilerek değerlendirilebilecektir.

3. — F. Almanya ile Türkiye'nin müşterek aylık bağlamış oldukları malullük, yaşlılık, ölüm aylığı alanlardan Türkiye'ye daimi olarak ikamet etmek üzere dönenlere hastalık sigortası yardımlarında bulunma yükümlülüğü, F. Almanya'dan yardım hakkı kazanılmış ise, ikamet naklinden bir ay sonra Türkiye Sosyal Güvenlik Kuruluşuna intikal edecektir.

4. — Sözleşme de yer alan Türk yetkili makamının tanımı «T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı» olarak yeniden düzenlenmiştir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu
Esas No. : 1/639
Karar No. : 34

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 7.12.1984 tarihinde Komisyona havale edilen «Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasında 2 Kasım 1984 Tarihinde imzalanan Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 2.5.1985 tarihli 29 uncu Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip görüldü.

Tasarının gerekçesi uygun bulunarak maddeleri ve tümü Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz havalesi gereği Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan <i>Mustafa Balcılar</i>	Eskişehir Başkanvekili <i>Burhan Kara</i> Giresun	Sözcü Mahmut Orhon Yozgat (İmzada bulunamadı)
Kâtip <i>Hamdi Özsoy</i> Afyon	Üye <i>Ahmet Şevket Gedik</i> Adana	Üye Arsan Savaş Arpacıoğlu Amasya (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Mehmet Özalp</i> Aydın	Üye Ertuğrul Gökğün Aydın (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Nadir Pazarbaşı</i> Çanakkale
Üye <i>Mehmet Sedat Turan</i> Kayseri	Üye Osman Nuri Akyol Kocaeli (İmzada bulunamadı)	Üye Talat Sargin Tokat (İmzada bulunamadı)
	Üye Rıza Öner Çakan Zonguldak (İmzada bulunamadı)	

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/639

Karar No. : 2

24.10.1985

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasında 2 Kasım 1984 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 23.10.1985 tarihli 3 üncü birleşiminde Dışişleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi;

Anayasamızın 62 nci maddesi, yurt dışında çalışan Türk Vatandaşlarının aile birliğinin korunması, çocuklarının eğitimi, kültürel ihtiyaçlarının karşılanması yanında sosyal güvenliklerinin de teminat altına alınması konusunda gerekli tedbirleri almayı Devlete bir görev olarak vermiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu anlayışa uygun olarak, yurt dışında işçilerimizin çalıştığı 11 ülke ile Sosyal Güvenlik sözleşmesi yapmıştır.

Bu sözleşmelerden biri olan Türkiye - Federal Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesi de 30 Nisan 1964 tarihinde imzalanarak, 1 Kasım 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yirmi yıllık bir maziye sahip olan Türkiye - Federal Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesi; 28 Mayıs 1969 tarihli Tadil Anlaşması ile, 25 Ekim 1974 tarihli Ara Anlaşması ile iki defa kısmi değişikliğe uğramıştır.

İki ülke Sosyal Güvenlik Mevzuatında meydana gelen değişiklikler ülkemize kesin dönüş yapan vatandaşlarımızın bazı sosyal güvenlik haklarının korunması amacıyla, Türkiye - Federal Almanya Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin yeniden gözden geçirilmesi zorunluluğu doğmuştur.

2 Kasım 1984 tarihinde imzalanan Ek Sözleşme ile getirilen yenilikleri de özetlersek :

1. Ek sözleşme ile 1479 Sayılı Bağ-Kur Kanunu ile 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesine tâbi Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Borsalar ve Bankaların teşkil ettikleri Birlikler ile Bankalar ve Sigorta Şirketleri Emekli Sandıkları sözleşme kapsamına alınmışlardır.

2. Federal Almanya'da sigortalık hakkını çeşitli sebeplerle kaybeden vatandaşlarımıza da sağlık bakımından yeni bir hak tanınmaktadır.

3. Federal Almanya - Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesine göre, müştereken aylık bağlanmış bulunan bu vatandaşlarımızın hastalık sigortası bakımından kazanmış oldukları hakları, bir ay sonra Türkiye Sosyal Güvenlik kuruluşunca yerine getirilecektir.

4. Ek sözleşmede yer alan bir diğer hususta, 1 Ocak 1982'de yürürlüğe giren Yurt Dışı Emeklilik Kanunundan doğan hakların, Türkiye'de ikamet eden vatandaşlarımız bakımından kazanılmasıdır.

5. Federal Almanya Mevzuatında 1 Ocak 1983 tarihinde yapılan bir değişiklik ile Federal Almanya'dan aylık alanların hastalık sigortasından faydalanabilmeleri için aylıklarından % 11,8 oranında prim ödeme şartı getirilmiştir.

Buna karşılık Federal Almanya'da oturan aylık alanların aylıklarına % 8,8 oranında Hastalık Sigortası Prim Yardımı yapılmaktadır.

Federal Almanya'dan aylık alan ancak Türkiye'de ikamet eden bu vatandaşlarımız aylığından % 11,8 oranında hastalık sigortası kesilmesine rağmen, kendisinin Federal Almanya'da değil de Türkiye'de ikamet etmesinden dolayı % 8,8 lik prim yardımı ödemesi yapılmamakta idi.

Ek sözleşme ile bu eksiklik de giderilerek bu vatandaşlarımızın aylıklarının % 8,8'lik prim yardımı ödenği 1 Ocak 1983 tarihinden itibaren kendilerine ödenecektir.

Federal Almanya-Türkiye Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin yürürlüğe girmesi ile, getirilen haklardan halen Federal Almanya'da bulunan vatandaşlarımızın yanında, bu ülkede çalışarak yurdumuza dönen vatandaşlarımız da faydalanacaktır.

Yukardaki izahların ışığı altında, Federal Almanya-Türkiye Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin tasvihini uygun gören Komisyonumuz, Tasarının tümünü prensip olarak kabul ettikten sonra, maddelerinin müzakeresine geçmiştir.

Tasarının 1,2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Fethi Çelikkbaş</i>	<i>Hacı Turan Öztürk</i>	<i>Mehmet Timur Çınar</i>
Burdur	Nevşehir	Manisa
Kâtip	Üye	Üye
<i>Hasan Adnan Tutkun</i>	<i>Neriman Elgin</i>	<i>Halil İbrahim Karal</i>
Amasya	Ankara	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Sağdıç</i>	<i>Kâmrân İnan</i>	<i>Leyla Yenilay Köseoğlu</i>
Ankara	Bitlis	İstanbul
		(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Nuh Mehmet Kaşıkçı</i>	<i>Turgut Halit Kunter</i>	<i>Mustafa Kemal Palaçoğlu</i>
Kayseri	Rize	Sivas
		(İmzada bulunamadı)

Üye
Ali Rifki Atasever
Tekirdağ

Üye
Yusuf Ziya Kazancıoğlu
Trabzon

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Arasında 2 Kasım 1984 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 28 Mayıs 1969 tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 tarihli Türk-Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine ek olarak 2 Kasım 1984 tarihinde imzalanan Ek Sözleşmenin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

4 . 12 , 1984

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı
I. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
S. N. Türel

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı
I. Özdağlar

Devlet Bakanı
A. Karaevli

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı Y.
S. N. Türel

İçişleri Bakanı
Y. Akbulut

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı
A. K. Alptemoçin

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı
I. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı
H. H. Doğan

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemlî

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
C. Büyükbay

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşçıoğlu

**SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti
Arasında 2 Kasım 1984 Tarihinde İmzalanan Sosyal
Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun
Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

**Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti
Arasında 2 Kasım 1984 Tarihinde İmzalanan Sosyal
Güvenlik Ek Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun
Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 Tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 Tarihli Türk - Alman Sosyal Güvenlik Sözleşmesine İlişkin

EK SÖZLEŞME

**Türkiye Cumhuriyeti
ile
Alman Federal Cumhuriyeti**

28 Mayıs 1969 Tarihli Tadil Anlaşması ile 25 Ekim 1974 tarihli Ara Anlaşma Metnindeki 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin tadili ve tamamlanması ile ilgili olarak aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

MADDE 1

1. Sözleşmenin 1 inci maddesinin 3 üncü numarasının metni şöyledir :

«3» «Yetkili Makam»

Almanya Federal Cumhuriyeti bakımından, Çalışma ve Sosyal Düzen Bakanı,
Türkiye Cumhuriyeti bakımından,
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve gerektiğinde diğer Bakanlık,

2. Sözleşmenin 2 nci maddesinin metni şöyledir :

«(1) Bu Sözleşme hükümleri, Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa,

1. Alman mevzuatı bakımından,

a) Para ve sağlık yardımlarının Alman Hastalık Sigortası Sosyal Sigorta Mercileri tarafından yapılmasının öngörüldüğü hallerde, hastalık sigortası ile çalışan ananın himayesi;

b) Kaza sigortası;

c) Rant sigortası ve madencilerin munzam sigortası;

d) Tarım işçilerine yaşlılık yardımı yapılması;

e) İşçilere ödenen çocuk parası;

2. Türk mevzuatı bakımından,

a) İşçiler hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar (hastalık ve anahık, işkazaları ile meslek hastalıkları, malîlilik, yaşlılık ve ölümler sigortaları) hakkındaki mevzuat.

b) Devlet memurları ve hizmetlilerini kapsayan T.C. Emekli Sandığı mevzuatı.

c) Esnaf ve sanatkârlar ve diğer bağımsız çalışanlar ile tarımda kendi nam ve hesabına çalışanlar hakkındaki Sosyal Sigorta (Bağ - Kur) mevzuatı.

d) Sosyal Sigortalar sistemine dahil edilen diğer Sosyal Sigorta Sandıkları hakkındaki özel sistemlere ilişkin mevzuat.

e) Kanunla yürürlüğe konulacak ve yeni nüfus gruplarını kapsamına alacak Sosyal Güvenlik Mevzuatları hakkında uygulanır.

(2) Bir akit tarafın devletlerarası diğer anlaşmalardan veya devletlerüstü hukuktan doğan haklarına ve bunların uygulanmasına ilişkin mevzuatı, 1 inci fıkrada belirtilenlerin dışında bırakılmıştır.»

3. Sözleşmenin 3 üncü maddesinin metni şöyledir :

«Bu sözleşme hükümleri, aksine bir hüküm yoksa, aşağıda belirtilen kişiler hakkında uygulanır :

a) Akit tarafların vatandaşları,

b) Mültecilerin hukuki durumları hakkındaki 28 Temmuz 1951 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde ve bu Anlaşmanın eki olan 31 Ocak 1967 tarihli protokolde belirtilen mülteciler,

c) Vatansızların hukukî durumu hakkındaki 28 Eylül 1954 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde belirtilen vatansızlar,

d) Mevzuatı uygulanacak Âkit taraf ile kendileri arasında devletlerüstü hukukun veya devletlerarası sosyal güvenlik anlaşmalarının etkili bulunduğu diğer devlet vatandaşları,

e) Hakları, (a) ilâ (d) harflerinde belirtilenlerden birisine göre meydana gelen diğer kimseler.»

4. Sözleşmenin 4 üncü maddesinin metni şöyledir :

«Bu Sözleşme hükümlerine göre, aksine bir hüküm yoksa, Âkit taraflardan birisinin ülkesinde oturan, aşağıdaki kimseler, mevzuatı uygulanan Âkit tarafın vatandaşları ile eşit sayılırlar :

a) Diğer Âkit tarafın vatandaşları,

b) Mültecilerin hukukî durumu hakkındaki 28 Temmuz 1951 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde ve bu Anlaşmanın eki bulunan 31 Ocak 1967 tarihli Protokolde belirtilen mülteciler,

c) Vatansızların hukukî durumu hakkındaki 28 Eylül 1954 tarihli Anlaşmanın 1 inci maddesinde belirtilen vatansızlar,

d) Hakları, Âkit taraflardan birinin bir vatandaşına, bir mülteciye veya bu madde anlamındaki bir vatansızla göre meydana gelen diğer kimseler.»

5. Sözleşmenin 4 üncü maddesine, madde 4 a olarak aşağıdaki metin eklenmiştir,

«Bu Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, bir Âkit tarafın, yardım hakkının doğmasını veya para yardımlarının yapılmasını, bu taraf ülkesinde ikâmet etme şartına bağlı kalan mevzuatı, 4 üncü maddede belirtilen ve diğer Âkit taraf ülkesinde ikâmet eden kimseler hakkında uygulanmaz, Aynı husus 3 üncü maddenin (d) harfinde belirtilen kimselerle, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasının (1) numarasının (b) ve (c) harfleri ile 2 numarasında belirtilen, hastalık ve analık dışındaki, mevzuata göre aylık veya gelir bağlanması veya bir defaya mahsus para yardımlarının yapılması söz konusu olmayan hallerde, hakları 3 üncü maddenin (d) harfinde belirtilen kimselerden birine göre meydana gelen diğer kimseler için de geçerlidir.»

7. Sözleşmenin 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrâ metni şöyledir :

«İş merkezi Âkit taraflardan birinin ülkesinde bulunan bir işverenin işçisi bu işverenin hesabına çalışmak üzere, geçici olarak diğer Âkit taraf ülkesine gönderildiği takdirde, bu işçi hakkında, ikinci Âkit taraf ülkesinde çalıştığı sürece, sanki ilk Âkit taraf ülkesinde çalışıyormuş gibi, iş merkezinin bulunduğu Âkit taraf mevzuatı uygulanır.»

8. Sözleşmenin 8 inci madde metni şöyledir :

«(1) Âkit taraflardan birinin bir vatandaşı, bu Âkit tarafca veya bu Âkit tarafın Resmî Temsilciliğinin bir üyesi veya hizmetlisi tarafından diğer Âkit taraf ülkesinde çalıştırıldığı takdirde ilk Âkit taraf mevzuatı uygulanır.»

(2) 1 inci fıkrada belirtilen bir işçinin, çalışmaya başlamadan önce, çalıştığı ülkede ikamet etmiş olması halinde, bu işçi, işe başladığı tarihten itibaren üç ay içerisinde, çalıştığı ülke mevzuatını seçebilir. Seçim hususunda keyfiyet işverene beyan edilir. Seçilen mevzuat, beyanın yapıldığı günden itibaren geçerli olur.

(3) 1 ve 2. nci fıkrâ hükümleri, 2 nci fıkrada belirtilen ve amme hizmeti gören başka bir işveren tarafından çalıştırılan işçi hakkında da uygulanır.»

9. Sözleşmenin 8 inci maddesine, aşağıda metni yazılı, 8 a maddesi eklenmiştir :

«5 ilâ 8 inci madde hükümleri, işçi olmayan, ancak 2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatta atıf yapılan kimseler hakkında da uygulanır.»

10. Sözleşmenin 9 uncu madde metni şöyledir :

«5 ilâ 8 inci maddelere göre mevzuatı uygulanacak olan Âkit tarafın Yetkili Makamı, veya onun tayin edeceği merci işçi ve işverenin müşterek dilekçesi veya 8 a maddesi anlamında muadil sayılan kimsenin dilekçesi üzerine, ilgili kimsenin diğer Âkit taraf mevzuatına tabi tutulması halinde, ilk Âkit taraf mevzuatının uygulanmasından sarfınazar edilmesine müsaade edebilir. Bu hususta karar alınırken işin şekli ve mahiyeti gözönünde tutulur. Karar verilmeden önce, mütalaasını bildirmesi için, diğer Âkit taraf yetkili makamına veya onun tayin edeceği mercioye fırsat verilir. İşçi bu taraf ülkesinde çalışmıyor ise, önceden, son defa çalışmış bulunduğu yer, çalıştığı yer olarak kabul edilir. İşçi önceden bu taraf ülkesinde çalışmamış ise, bu Âkit taraf yetkili makamının merkezine bulunduğu yerde çalışmış kabul edilir.»

11. Sözleşmenin 10 uncu metni şöyledir :

«(1) Âkit taraflardan birinin, yardım hakkının mevcut olmadığı veya yardım hakkının veya bir yardımın diğer yardım hakları veya diğer yardımlarla birleşmesinde, tahdit edilmesi hakkındaki mevzuatı, diğer Âkit taraf mevzuatının uygulanmasında ortaya çıkan aynı mahiyetteki durumlar için de uygulanır.

Bunun, her iki yardımın da tahdit edilmesi gerektiği sonucunu vermesi halinde, yardımların herbiri, hakkı mevcut olduğu Âkit taraf mevzuatına göre azaltılacak meblağın yarısı oranında azaltılır.

(2) Âkit taraflardan birinin, yardım talep etme hakkının mevcut olmadığı veya yardımın tahdit edilmesi hakkındaki mevzuatı, bir işin veya belirli bir işin yapıldığı veya rant sigortasında mecburî sigortalılığın mevcut olduğu sürece, diğer Âkit taraf mevzuatının uygulanmasından veya bu taraf ülkesinde doğan aynı mahiyetteki durumlar için de uygulanır».

12. Sözleşmenin 12 nci madde metni şöyledir :

«(1) 4 a maddesi,

a) İkametgâhını, sigorta vakasının zuhurundan sonra diğer Âkit taraf ülkesine nakleden, ancak, ikametgâhını nakletmesine yetkili sigorta mercii tarafından daha önce muvafakat edilmiş bulunan,

b) Sigorta vak'ası, geçici olarak diğer Âkit taraf ülkesinde ikamet ettiği sırada vukubulan ve durumu itibariyle kendisine derhal yardım yapılması gereken,

c) Sigorta vakası, sigortadan ayrıldıktan sonra vuku bulan ve kendisine teklif edilen bir işe başlamak üzere diğer Âkit Taraf ülkesine giden,

bir kimse için geçerlidir.

2) 1 inci fıkranın (a) bendi gereği muvafakat, ilgili kimsenin, kendisine ait olmayan sebeplerden ötürü muvafakatı daha önceden alamamış olması halinde, sonradan verilebilir.

(3) Madde 4 a, ülkesinde ikamet ettiği Âkit Taraf mevzuatına göre yardım hakkına sahip bulunan bir kimse hakkında uygulanmaz.

(4) 1 inci fıkranın (a) ve (b) bentleri ile 2 nci fıkra hükümleri, analık nedeni ile yapılacak yardımlar için geçerli değildir».

13 — Sözleşmenin 13 üncü maddesi kaldırılmıştır.

14 — a) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 1 inci fıkra, 2 nci cümle metni şöyledir :

«Bu kimsenin, geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkesinde ikameti halinde, 12 nci madde hükmü uygulanır».

b) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 2 nci fıkra metni şöyledir :

«(2) 1 inci fıkraya göre,

Alman mevzuatının uygulanmasında, yetkili hastalık sandığı, ilgili kimsenin Federal Almanya Cumhuriyeti ülkesinde ikameti halinde yetkili olacak olan sandıktır; buna göre, ilgili kimse bir mahallî hastalık sandığında sigortalı ise veya bir hastalık sandığının yetkisi belirlenemiyorsa, yetkili olan merci, die Allgemeine Ortskrankenkasse Bonn mahallî hastalık sandığıdır; bir ailenin dul ve yetimlerinin tümü sadece dul için, aksi takdirde yetimlerin en küçüğü için yetkili olan bir hastalık sandığına bağlıdır; maden işçileri sigortasının yetkisi aynen bırakılmıştır :

Türk mevzuatının uygulanmasında, yetkili Türk sandığı, ilgili kimsenin son defa bağlı bulunduğu sandıktır. Türk mevzuatına göre hiçbir Türk sandığı yetkili değil ise, bu takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumu yetkilidir».

c) Sözleşmenin 14 üncü maddesinin 3 üncü fıkra metni şöyledir :

«Her iki Âkit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir alan veya aylık veya gelir bağlanması için başvuruda bulunmuş olan bir kimse hakkında, ülkesinde ikamet ettiği Âkit Tarafın hastalık sigortasına ilişkin mevzuatı uygulanır. Bu kimsenin geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkesinde ikameti sırasında 12 nci madde hükümleri aynen geçerlidir.

d) Sözleşmenin 14 üncü maddesine aşağıdaki yeni 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«(6) 3 üncü fıkrada belirtilen kimse devamlı ikametgâhını bir Âkit Tarafın ülkesinden diğer Âkit Tarafın ülkesine nakletmesi halinde, bu kimse için ikametın nakledildiği ayın sonuna kadar ilk Âkit ülkenin hastalık sigortası mevzuatı uygulanır».

15 — Sözleşmenin 15 inci maddesi metni şöyledir :

«(1) 4a maddesinin uygulanmasında, sağlık yardımları
Federal Almanya Cumhuriyetinde
İkâmet mahalli için yetkili olan Mahalli Hastalık Sandığı
Türkiye'de
Sosyal Sigortalar Kurumu
tarafından yapılır.»

(2) Sağlık yardımlarının yapılmasında, yardımların süresi, nazara alınacak aile fertleri ve yardımların yapılmasında zuhur eden ihtilâflara ilişkin mevzuat hariç olmak üzere, ikâmet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuat geçerlidir.

(3) Protezler ile malî yönden önemli miktardaki sağlık yardımları, acil haller dışında, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin muvafakati ile yapılır. Acil durum, yardım yapılmasının, ilgili kimsenin hayatını veya sağlığını ciddi olarak tehlikeye sokmaksızın, ertelenemeyecek olması halinde söz konusudur.

(4) 1 inci fıkrada belirtilen Sosyal Sigorta Mercileri ile, bu Mercilerin sigortalılarına veya bunların aile fertlerine sağlık yardımları yapılması hususunda anlaşma yapmış bulunan kişi ve kuruluşlar, 4a maddesinde belirtilen kimselere de, sanki bunlar 1 inci fıkrada zikredilen Sigorta Mercilerinin sigortalısı veya bu sigortalıların aile fertleri imiş gibi ve yaptıkları anlaşmalar bu gibi kimseleri kapsıyormuşcasına, aynı şartlarla, sağlık yardımları yapmakla yükümlüdürler».

16 — Aşağıda metni yazılı 15a maddesi eklenmiştir :

«(1) Yetkili makamlar, ilgili Sigorta Mercilerinin dilekçe ile başvuruları üzerine, Sözleşmenin 15 inci maddesi uyarınca ikâmet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercileri tarafından ihtiyar edilen masrafların bütün hallerde veya belirli vaka gruplarında götürü olarak tazmin edilmesi veya tazminattan sarfınazar edilmesi hususunu kararlaştırabilirler.

(2) İkâmet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin, yardım hakkına veya yardım dönemine ait masraf ortalamalarının götürü meblağlara esas tutulması halinde yardım süresi, Sözleşmenin 15 inci maddesinin 2 nci fıkrâ hükmüne aykırı olarak, ikâmet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin, yardıma müstehak aile fertlerine yaptığı masrafları da dahil edilmek suretiyle saptanan masraf ortalamalarının götürü meblağlara esas tutulması halinde, nazara alınacak aile fertleri, Sözleşmenin 15 inci maddesinin 2 nci fıkrâ hükmüne aykırı olarak ikâmet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuata göre saptanır. Götürü meblağlara, Sözleşmenin 15 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında belirtilen sağlık yardımlarının dahil bulunması halinde, bu madde hükmü uygulanmaz».

17 — Sözleşmenin 16 ncı maddesinin metni şöyledir :

«4a maddesinin uygulanmasında, para yardımları, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, 15 inci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen ikâmet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır».

18 — Sözleşmenin 18 inci maddesindeki 1 inci fıkrâ ile 2 nci fıkrâ işareti kalkmıştır.

19. Sözleşmenin IV üncü bölümünün metni, 25 inci madde çizilmek suretiyle şöyledir :

«Kaza Sigortası»

Madde 20

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatı, kazanma gücündeki azalma derecesinin ölçülmesinde, bu mevzuat anlamındaki bir iş kazasına (meslek hastalığına) müstenid yardım talep hakkının saptanmasında, diğer işkâzalarının (meslek hastalıklarının) nazara alınmasını öngördüğü takdirde, bu husus aynen, diğer âkit taraf mevzuatına göre nazara alınan ve ilk âkit taraf mevzuatına göre vaki olmuş kabul edilen işkâzaları (meslek hastalıkları) içinde geçerlidir. Diğer yasal yönetmeliklere göre kaza veya tazmini gereken kaza olarak kabul edilen vakalar, nazara alınacak olan kazalarla eş değer kabul edilirler.

(2) Sigorta vakasının tazmini hususunda yetkili olan Sosyal Sigorta Mercii, yardımını, uyguladığı mevzuata göre nazara alacağı işkâzasının (meslek hastalığının) sebep olduğu kazanma gücündeki azalma oranına göre saptar.

Madde 21

(1) Bir meslek hastalığına müstenid yardım talebi hususunda, bir âkit tarafın Sosyal Sigorta Mercii tarafından, diğer âkit taraf ülkesinde yapılan ve mahiyeti itibariyle böyle bir hastalığa neden olan işler de nazara alınır. Buna göre, her iki âkit taraf mevzuatına göre bir yardım talep etme hakkının mevcut olması halinde, sağlık ve para yardımları, aylık veya gelirler hariç, sadece, hak sahibi kimsenin, ülkesinde ikamet ettiği âkit taraf mevzuatına göre yapılır. Sosyal Sigorta Mercilerinden her biri, aylık veya gelirden, kendi ülkesinde yapılan işe ilişkin sürenin, 1 inci cümleye göre nazara alınacak olan işlere ilişkin sürelerle olan oranına uyan kısmını öder.

(2) 1 inci fıkra, geride kalanlara yapılan yardımlar için de geçerlidir.

Madde 22

(1) 4a maddesi, sağlık yardımları bakımından, tedavi sırasında ikametgâhını diğer âkit taraf ülkesine nakleden bir kimse için, sadece, ikametgâhın nakline yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından daha önce muvafakat edilmiş olması halinde, geçerlidir.

(2) 1 inci fıkra gereği muvafakat, sadece, ilgili kimsenin sağlık nedeni ile reddedilebilir. Muvafakat, ilgili kimsenin, kendisine ait olmayan sebeplerle daha önceden alamamış olması halinde, sonradan da verilebilir.

Madde 23

(1) Âkit taraflardan birinin bir Sosyal Sigorta Mercii tarafından diğer âkit taraf ülkesindeki bir kimseye sağlık yardımlarının yapılacak olması halinde, bu yardımlar, 3 üncü fıkra hükmü hâleldar edilmeksizin, Almanya Federal Cumhuriyetinde
İkamet mahallindeki yetkili mahallî hastalık yardım sandığı,
Türkiye Cumhuriyetinde
Sosyal Sigortalar Kurumu
tarafından yapılır.

(2) Sağlık yardımlarının yapılmasında, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'nin uyguladığı mevzuat geçerlidir.

(3) 1 inci fıkraya göre bir meslek yardımı yapılacak olması halinde, bu yardım ikâmet edilen âkit taraf ülkesindeki kaza sigortası Sosyal Sigorta Mercii tarafından ve bu Mercinin uyguladığı mevzuata göre yapılır. Yetkili kaza sigortası Sosyal Sigorta Mercii, yardım hakkı konusunda bu âkit taraf mevzuatına göre karar verilecek olması halinde yetkili olacak olan mercidir.

(4) Sağlık yardımlarını, 1 inci fıkrada belirtilen Sosyal Sigorta Mercii yerine, 3 üncü fıkranın 2 nci cümlesinde belirtilen kaza sigortası Sosyal Sigorta Mercii yapabilir.

(5) Protezler ile malî yönden önemli sayılan diğer sağlık yardımları, acil haller dışında, sadece, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin muvafakati ile yapılır. Acil durum, yardım yapılmasını, ilgili kimsenin hayatını veya sağlığını ciddi olarak tehlikeye sokmaksızın ertelenemeyecek olması halinde, sözkonusudur.

(6) 15 inci maddenin 4 üncü fıkrası aynen geçerlidir.

(7) Para yardımları, aylık veya gelirler, toptan ödemeler, bakım parası ve cenaze parası dışında, yetkili Sosyal Sigorta Mercii'nin talebi üzerine, 1 inci fıkrada belirtilen Sosyal Sigorta Mercii tarafından yapılır.

Madde 24

Yetkili Sosyal Sigorta Mercii, 23 üncü maddeye göre yapılan masrafları, idarî masraflar hariç, ikamet mahallindeki Sosyal Sigorta Mercii'ne tazmin eder.

20. Sözleşmenin 26 ncı maddesi kalkmıştır.

21. Sözleşmenin 27 nci madde metni şöyledir:

«Her iki âkit taraf mevzuatına göre nazara alınabilecek sigortalılık sürelerinin mevcudiyeti halinde, uygulanacak mevzuata göre yardım hakkının doğmasında, diğer âkit taraf mevzuatına göre geçen ve aynı zama-

na rastlamayan, hesaba dahil edilebilir nitelikteki sigortalılık süreleri de nazara alınır. Sigortalılık sürelerinin ne ölçüde hesaba dahil edilebileceği, bunların hesaba dahil edilebilirliğini tayin eden mevzuata göre tespit edilir».

22. Sözleşmenin 28 inci madde metni şöyledir :

«Alman Sosyal Sigorta Mercii için aşağıdaki hususlar geçerlidir.

(1) Türk Mevzuatına göre geçen prim ödeme süreleri, şayet bu süreler maden işletmelerinde, yer altında geçmiş iseler, 27 nci maddeye göre maden işçilerinin rant sigortasında nazara alınır. Alman mevzuatına göre yardım hakkı için sürekli olarak yer altındaki işlerin veya bunlara muadil işlerin yapılmış olması şart koşulduğu takdirde, Alman Sosyal Sigorta Mercii, Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerini, sadece bu süreler içerisinde aynı mahiyetteki işlerin yapılmış olması halinde, nazara alır. Türk mevzuatına göre geçen, maden işçilerinin rant sigortasında nazara alınmayacak olan prim ödeme süreleri, bu süreler içerisinde, son defa şayet, uygun bir çalışma icra edilmişse hizmetlilerin rant sigortasında, aksi hallerde ise, işçilerin rant sigortasında nazara alınır.

(2) Ölçü esasları, Alman mevzuatına göre, aylık veya gelir hesabında nazara alınan sigortalılık sürelerinden teşekkül eder.

(3) Aylık veya gelir talep etme koşullarının sadece 27 nci maddenin nazara alınması ile yerine gelmesi halinde, ikame süresine isabet eden yardım kısmının sadece yarısı ödenir.

(4) Çocuk zammı veya yetim aylığındaki artış meblağı, aylık veya gelir talep etme hakkının, 27 nci madde nazara alınmaksızın mevcut olması ve Türk mevzuatına göre çocuk zammı veya yetim aylığı ödenmesi halinde, iç mevzuat esaslarına göre ödenir. Aksi hallerde, çocuk zammı veya yetim aylığındaki artış meblağı, iç mevzuat esaslarına göre nazara alınan meblağın yarısı oranında ödenir. Çocuk zammı, emekli aylığının sigortalılık süresine bağlı olmayan bir bölümüdür.

(5) Maden işçileri için öngörülen malî denge yardımının kaldırılmasında, Türk maden işletmeleri ile Alman maden işletmeleri eşdeğer kabul edilir.

(6) Alman maden işçileri rant sigortası mevzuatına göre ek yardım yapılmasında, Türk mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri nazara alınmaz.

(7) Meslekte işgöremezlik, işgöremezlik veya madencilerde meslekte işgöremezlik hali sağlık nedenine dayanmıyorsa, Alman mevzuatına göre bu gibilere aylık bağlanmasında 4a maddesi uygulanmaz.

23. Sözleşmenin 29 uncu madde metni şöyledir :

«Türk Sosyal Sigorta Mercii için aşağıdaki hususlar geçerlidir :

(1) Alman mevzuatına göre, maden işletmelerinde yer altında geçen prim ödeme süreleri, Sözleşmenin 27 nci maddesi hükümleri çerçevesi dahilinde, Türk mevzuatına göre, erken yaşlılık aylığının bağlanması için gerekli şartların mevcut olup olmadığı hususunun tahkikinde, Türkiye'de maden işletmelerinde yer altında geçen sürelerle eşdeğer kabul edilir.

(2) Aylık veya gelirlerin hesabında, Türkiye'de geçen sigortalılık süreleri ile sigorta primine esas tutulan ücretler nazara alınır.

(3) Türk prim ödeme sürelerinden bir aylık veya gelir bağlanmasını talep etme hakkının mevcut olması, ancak, Sözleşmenin 27 nci maddesine göre bir aylık veya gelir talep etme hakkının mevcut olması halinde, aşağıdaki hükümler uygulanır.

(a) Yetkili Türk Sosyal Sigorta Mercii, birleştirilen sigortalılık süreleri kendi mevzuatına göre geçmiş ve aylık veya gelir hesabında nazara alınacakmış gibi, aylık veya geliri tespit eder.

(b) Yetkili Türk Sosyal Sigorta Mercii bilâhara, (a) bendine göre nazarı olarak tespit edilen aylık veya gelirin, kendi mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerinin her iki Âkit Taraf mevzuatına göre geçen prim ödeme sürelerinin toplamına olan oranına uyan kısmını hesaplar, bu şekilde hesaplanan aylık veya gelir meblağı, gereği halinde, Türk mevzuatında öngörülen en düşük aylık, aylık veya gelir düzeyine çıkartılır.

(4) Bir kimsenin Türk sigortasına girişinden önce bir Alman rant sigortasına girmiş bulunması halinde, Alman rant sigortasına girişi, Türk sigortasına giriş olarak kabul edilir.

(5) Türk mevzuatına göre sigortaya devam hususunda, Alman mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri nazara alınır.»

24. Sözleşmenin 30 ve 31 inci maddeleri kaldırılmıştır.

25. Sözleşmenin 35 inci maddesi kaldırılmıştır.

26. Sözleşmenin 37 nci maddesindeki «30 uncu maddenin 1 numarası» kelimeleri «28 inci maddenin 2 nci fıkrası» kelimeleri ile ve «31 inci maddesinin 1 inci numarası» kelimeleri, «29 uncu maddenin 2 nci fıkrası» kelimeleri ile değiştirilmiştir.

27. Sözleşmenin 43 üncü maddesinin metni şöyledir :

«(1) Âkit Tarafların Sosyal Sigorta Mercileri, bu mercilerin dernekleri, resmî makamları ve mahkemeleri, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatın ve bu sözleşmenin uygulanmasında, sanki kendi mevzuatlarını uyguluyorlarmış gibi, birbirlerine karşılıklı yardımda bulunurlar. Nakdî yardımlar dışındaki yardımlar ücretsizdir.

(2) 1 inci fıkranın 1 inci cümlesi hekim muayeneleri için de geçerlidir. Tıbbî muayene masrafları, seyahat masrafları, mahrum kalınan kazanç, müşahede amacı ile yapılan yerleştirme masrafları ile diğer nakdî yardımlar, posta masrafları dışında, talep sahibi merci tarafından tanzim edilir. Hekim muayenesinin, her iki Âkit Taraf yetkili Sosyal Sigorta Mercilerinin yararına olarak yapılması halinde, masraflar tanzim edilmez.»

28. Sözleşmenin 46 ncı maddesinin metni şöyledir :

«(1) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılacak bir yardıma ilişkin dilekçenin, diğer Âkit Taraftaki aynı mahiyetteki bir yardıma ilişkin dilekçeyi almaya yetkisi olan bir mercie verilmiş olması halinde, dilekçe yetkili Sosyal Sigorta Mercisine verilmiş kabul edilir. Aynı husus diğer konulara ilişkin dilekçeler ile beyannameler ve itirazlar için de geçerlidir.

(2) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılacak yardımlara ilişkin bir dilekçe, diğer Âkit Taraf-mevzuatına göre olan aynı mahiyetteki, yardımlara ilişkin bir dilekçe olarak da geçerlidir. Bu husus, dilekçe sahibinin, diğer âkit taraf mevzuatına göre kazanılan hakların tespiti hususunun, bu âkit taraf mevzuatına göre, yardım koşullarının yerine gelmesi bakımından geçerli olan zamanı belirleyebildiği hallerde, erteleneceğini açık olarak talep etmiş olması halinde, geçerli değildir.»

29. a) Sözleşmenin 48 inci madde 2 nci fıkrasındaki «die Ruhrknappschaft,

Bochum» kelimeleri, «die Bundesknappschaft, Bochum» kelimeleri

ile «hüttenknappschaftliche

Pensionsversicherung» kelimeleri,

«hüttenknappschaftliche

Zusatzversicherung» kelimeleri ile,

«die Bundesanstalt für Arbeitsvermittlung und

Arbeitslosenversicherung, Nürnberg» kelimeleri,

«die Hauptstelle der Bundesanstalt für Arbeit

(Kindergeldkasse), Nürnberg» olarak değiştirilmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, Fıkraya Türkiye bakımından;

«Esnaf ve sanatkarlar ve diğer bağımsız çalışanlarla tarımda kendi nam ve hesabına çalışanların işlemleri için,

Bağ - Kur Genel Müdürlüğü - Ankara» ifadesi eklenmiştir.

b) Sözleşmenin 48 inci maddesinin 3 üncü fıkrası metni şöyledir:

«(3) Alman mevzuatında belirtilmemiş olması halinde, işçilerin rant sigortası içerisinde, bu sigorta için kurulmuş bulunan İrtibat Bürosu, tıbbî mesleği teşvik edici ve rehabilitasyon ile ilgili ek önlemler dışında olmak üzere, yardımların tespiti hususunda yetkilidir. Ancak bunun için,

a) Sigortalılık sürelerinin Türk ve Alman Mevzuatına göre, geçmiş veya nazara alınabilir olmaları, veya,

b) Çalışan kişinin mutad olarak Türkiye topraklarında ikamet ediyor olması, veya,

c) Hak sahibinin, Türk uyruğuna sahip olarak, mutaden âkit taraf ülkelerinin dışında ikamet ediyor olması».

Gereklidir.

30. Sözleşmenin 52 nci maddesi kaldırılmıştır.

31. Sözleşmenin 53 üncü maddesinin 2 nci fıkrasındaki «bir defaya mahsus yardımlar ve» cümle kısmı kaldırılmıştır.

32. Sözleşmeye ilişkin Nihai Protokolda 1 ila 7 numaralar, aşağıdaki numaralarla değiştirilmiştir:

1. Sözleşmenin 1 maddesine ilişkin olarak:

3 numara anlamındaki Yetkili Türk Makamlarının kanunî yetkilerine dayanarak çıkardıkları Genelgeler de 2 numara anlamındaki düzenlemeler gibi geçerlidir.

2. Sözleşmenin 2 nci maddesine ilişkin olarak:

a) Sözleşmenin V inci bölümü, Almanya Federal Cumhuriyetindeki maden işçilerinin, munzam sigortası ile tarım işçilerine yapılan yaşlılık yardımı hakkında uygulanmaz.

b) Akit taraflardan birinin mevzuatına göre, Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin koşullardan ayrı olarak, başka bir Anlaşmanın veya devletlerüstü düzenlemeye ilişkin koşulların da yerine getirilmiş olması halinde, bu tarafın Sosyal Sigorta Mercii, bu Sözleşmenin uygulanmasında, diğer Anlaşmayı veya devletlerüstü düzenlemeyi nazara almaz.

c) Sözleşmenin 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile b bendi hükmü, Almanya Federal Cumhuriyeti için devletlerarası Anlaşmalardan veya devletlerüstü hukuktan doğan veya bunların uygulanmasına yarayan sosyal güvenlik mevzuatında, sigorta yükümlülüğü konusundaki düzenlemeleri içermekte olması halinde, uygulanmaz.»

3. Sözleşmenin 3 üncü maddesine ilişkin olarak;

«d» bendi anlamındaki devletlerüstü hukuk halen, Türkiye Cumhuriyeti için bahis konusu değildir.

4. Sözleşmenin 3 ve 4 üncü maddelerine ilişkin olarak;

«c» bendi hükümleri, Türkiye bakımından, orada bildirilen mutabakatın kendisi için bağlayıcı olması halinde, geçerlidir.

5. Sözleşmenin 4 ve 4a maddelerine ilişkin olarak:

a) 4 üncü madde, Alman Sosyal Sigorta Mercilerinin kendi takdirlerine göre ödeyebilecekleri aylık veya gelirler bakımından geçerli değildir.

b) Devletlerarası Anlaşmalardaki sigorta yükümlülüğü düzenlemeleri aynen bırakılmıştır.

c) Akit taraflardan birinin, sigortalıların ve işverenlerin, Sosyal Sigorta Mercileri ile derneklerin muhtar idare organlarındaki ve keza sosyal güvenliğin hüküm ve yetkisindeki katkısını sağlayan mevzuatı aynen bırakılmıştır.

d) 4 üncü maddeye göre, Alman vatandaşlarına muadil sayılan kimseler, Almanya Federal Cumhuriyeti ülkesi dışında ikamet ettikleri sürece, Alman rant sigortasında isteğe bağlı olarak sigortaya devam hakkına sahip değildirler. Kendileri için Nihai Protokolün 16 numarası hükümleri geçerli bulunan, muadil kimselerin yararına olan geçici hükümler veya mevzuat aynen bırakılmıştır.

e) Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, Alman mevzuatına göre nazara alınan aylık veya gelirler, Almanya Federal Cumhuriyeti ülkesi dışında ikamet eden Türk vatandaşlarına ödenir ve transfer edilir. Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, Türk mevzuatına göre nazara alınan aylık veya gelirler, Türkiye Cumhuriyeti ülkesi dışında ikamet eden Alman vatandaşlarına ödenir ve Almanya Federal Cumhuriyetine transfer edilir.

6. Sözleşmenin 4a maddesi ile ilgili olarak:

a) Aşağıda belirlenen ve,

— Vukuu sırasında, kazalının Federal hukuka göre sigortalı bulunmadığı, kazalar (meslek hastalıkları) nedeni ile,

— Federal hukuka göre geçmemiş bulunan sigortalılık sürelerine istinaden yapılacak yardımlara ilişkin Alman mevzuatı aynen bırakılmıştır.

b) Rant sigortası Sosyal Sigorta Mercileri tarafından yapılan tıbbi ve mesleği teşvik edici ve rehabilitasyon ile ilgili ek önlemlere ilişkin Alman mevzuatı aynen bırakılmıştır.

7. Sözleşmenin 6 ila 9 uncu maddelerine ilişkin olarak :

Sözleşmenin 6 ila 9 uncu maddelerine göre, bir işçi,

Ülkesinde çalıştığı Akit Tarafın mevzuatına tabii değil ise, kendisi ve işvereni hakkında, bu Akit Tarafın sosyal sigorta primleri, vergi ve iş teşviki ve işsizlik sigortası yönetmeliklerine göre yapılan yardımlara ilişkin mevzuatı da uygulanmaz,

8. Sözleşmenin 8 inci maddesine ilişkin olarak :

a) 2 nci fıkrada tespit edilen süre, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği gün çalışmakta olan kimseler için, aynı günden itibaren başlar.

9. Sözleşmenin 10 uncu maddesine ilişkin olarak :

Alman mevzuatına göre, Alman rant sigortasından bağlanan aylık veya gelirin, kaza sigortasından yapılan yardımın miktarına etkisi olması halinde, aynı etki Türk mevzuatına göre bağlanan aynı mahiyetteki aylık veya gelir için de söz konusudur.

10. Sözleşmenin 11 inci maddesine ilişkin olarak :

a) 11 inci madde, Alman mevzuatına göre bir Sosyal Sigorta Mercii'nin takdirine göre yapılan yardımlar için de aynen geçerlidir.

b) 1. Hastalık sigortası hakkındaki Alman mevzuatına göre, sigortalılık yükümlülüğünün, işe ilk girişe göre muhafaza edilecek olması halinde, Almanya Federal Cumhuriyeti ülkesindeki veya dışındaki işe ilk giriş aynı şekilde nazara alınır.

2. Hastalık sigortasına ilişkin Alman mevzuatına göre, sigortalılık yükümlülüğünün Alman hastalık sigortasında sigortalı olan bir kimse ile vaki evliliğe göre muhafaza edilecek olması halinde,

Türk hastalık sigortasındaki bir sigortalı ile olan evlilik eşdeğer kabul edilir.

11. Sözleşmenin 14 üncü maddesine ilişkin olarak :

a) 3 üncü fıkranın 1 inci cümlesine göre, hastalık sigortası hakkındaki Türk mevzuatının uygulanmasında, aylık veya gelir sahiplerinin hastalık sigortası için öngörülen sigorta prim yardımı yapılmaz.

b) Alman rant sigortasından bir aylık veya gelir almakta olan bir kimse Türkiye'de ikamet ettiği takdirde, bu kimsenin, aylık veya gelir sahiplerinin Alman hastalık sigortasındaki sigortalılık yükümlülüğüne istinaden ödemek mecburiyetinde olduğu sigorta primleri, rant sigortası yetkili Alman Sosyal Sigorta Mercii tarafından, hastalık sigortası yetkili Alman Sosyal Sigorta Mercii'nin nam ve hesabına olmak üzere, hak sahibinin aylık veya gelirinden kesilir.

c) Akit Taraflardan birinin, aylık veya gelir bağlanması için dilekçe ile başvuruda bulunan bir kimsenin, bu başvurusu nedeni ile doğan sigortalılık yükümlülüğüne istinaden ve aylık veya gelirin kabullüne kadar, primleri bizzat ödemek mecburiyetinde olduğu hakkındaki mevzuatı, 1 inci fıkrada belirtilen kimseler hakkında uygulanmaz. Aylık veya gelir bağlanması hakkındaki dilekçe ile aylık veya gelir kararının tebliği arasındaki süre içerisinde sadece sağlık yardımları yapılır. Cenaze parası ile analık parası, aylık veya gelir bağlanması hakkındaki dilekçenin kabul edilmesinden sonra ödenir. Aylık veya gelir bağlanması hakkındaki dilekçenin reddedilmesi halinde, sağlık yardımı masrafları yetkili Sosyal Sigorta Mercii tarafından tanzim edilmez.

12. Sözleşmenin 15 inci maddesi ile ilgili olarak :

15 inci madde anlamındaki sağlık yardımlarına, Alman mevzuatında öngörülen doğum götürü meblâğı ile Türk mevzuatında öngörülen emzirme parası dahildir. Türk emzirme parası ile ilgili olarak 1 Ocak 1979 tarihinden önceki süre için başka şekilde hareket edilmiş olması halinde, yapılan işlemlerle yetinilir.

13. Sözleşmenin 27 nci maddesi ile ilgili olarak :

1 inci cümle, rant sigortası Alman Sosyal Sigorta Mercilerinin kendi takdirlerine göre yapabilecekleri yardımlar için geçerli değildir.

14. Sözleşmenin 27 nci ve 28 inci maddeleri ile ilgili olarak :

Sözleşmede başka bir hüküm yoksa, Alman mevzuatının uygulanmasında; emekli aylığının hesaplanması ile ilgili olarak, özellikle asgarî sayıdaki sigortalılık sürelerinin daha yüksek değerlendirilmelerine veya belirli süreler için aynı yardım söz konusu olmuş sigortalı çalışmalar için ödenmiş prim sürelerinin değerlendirilmelerine ilişkin olarak, Türkiye'de geçen sigortalılık veya çalışma süreleri dikkate alınmaz.

Mevcut emekli aylığının yeniden tesbitinin belirli sayıda prim ödeme süresinin veya prim ödeme süresinden sayılan sürelerin geçmesine bağlı olduğu hallerde de aynı uygulama yapılır.

15. Sözleşmenin 28 nci maddesi ile ilgili olarak :

1 inci fıkra anlamındaki maden işletmeleri, maden veya benzeri maddelerin madenciler tarafından taş ve toprağın daha ziyade yeraltından çıkarıldığı işletmelerdir.

16. Sözleşmenin uygulanmasında, politik durumları, veya ırk, inanç veya dünya görüşleri nedeni ile mağdur durumda kalmış bulunan kimseler için daha uygun uygulamaları içeren Alman mevzuatı aynen bırakılmıştır.

MADDE 2

(1) Bu Ek Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce vukubulan sigorta vakaları içinde geçerlidir.

(2) Bu Ek Anlaşma, aksine bir hüküm yoksa, yürürlüğe girmesinden önceki süre için, yardımların ödenmesi hakkında hiçbir talebe mesnet teşkil etmez.

(3) Kesinlik kazanmış bulunan evvelki kararlar bu Ek Anlaşmanın uygulanmasına karşı durmaz.

(4) Bu Ek Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce tespit edilmiş bulunan aylık veya gelirler, Ek Anlaşma hükümleri nazara alınarak, re'sen yeniden tespit edilebilir. Aylık veya gelirlerin yeniden tesbiti, daha düşük bir meblâğın ödenmesini gerektirdiği takdirde, aylık veya gelen, daha önceki miktar üzerinden ödenmeye devam edilir.

(5) Bu Ek Sözleşme, yürürlüğe girmesinden önce başlayan isteğe bağlı sigortalılığın devam ettirilmesi-ne mani teşkil etmez.

(6) Mecburî sigortalı veya mecburî sigorta için kendisi müracaat edemiyorsa, Yetkili Mercî, bu Ek Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl zarfında mecburî sigortalılığın bu Ek Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sona ermesini prim ödediği Sigorta Mercii'ne bildirmedeği takdirde, bu Ek Sözleşmenin 1 inci maddesinin 4 üncü numarası ile yeniden düzenlenen Sözleşmenin 4 üncü maddesi, yürürlüğe girmesinden önce Alman rant Sigortasında başlayan mecburî sigortalılığın devamına engel teşkil etmez.

MADDE 3

Bu Ek Anlaşma, Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, bu Ek Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonraki üç ay içerisinde aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde Berlin Land'ı içinde geçerlidir.

MADDE 4

(1) Bu Ek Anlaşma onaylanacaktır; onay belgeleri mümkün olan en kısa zamanda, Bonn'da teati edilecektir.

(2) Bu Ek Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği ayı takip eden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe girer.

(3) Sözleşmenin, bu Ek Sözleşme ile düzenlenen 15/a maddesi 1.1.1971'den itibaren, 4/a maddesi ve 31.12.1981'deki şekilleri ile 28 nci maddenin 7 nci fıkrası ve bu Ek Sözleşme ile düzenlenen Nihai Protokolün 6 numarasının a bendi, Nihai Protokolün 4 numarası ile ilişkili Sözleşmenin 3 üncü maddesinde belirtilen şahıslar için 1.1.1982'den itibaren yürürlüğe girer.

Sözleşmenin II nci Bölümü, Sözleşmenin 4/a maddesinin geriye doğru geçerli olarak yürürlüğe girmesinden etkilenmez.

(4) Bu Ek Anlaşma aynen, Sözleşme süresi için geçerlidir. Yetkililer, yukarıdaki hususların tasdikî zımında olmak üzere, bu Ek Anlaşmayı imzalamış ve mühürlemişlerdir.

Bu Ek Anlaşma, 2 Kasım 1984 tarihinde Ankara'da Almanca ve Türkçe olarak ve herbiri aynı derecede bağlayıcı olarak, iki orijinal nüsha halinde düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Adına

Almanya Federal Cumhuriyeti
Adına

